

SZJ - Zakonodaja EU - NGT in patentiranje semen

Slovenija ne more več čakati - čas za pravno ukrepanje je sedaj

LJ, 8.9.2026. Državni zbor RS, Odbor za kmetijstvo. Združenje Ekoci in Zveza biodinamikov Slovenije, ZDEKS ter skoraj 220.000 sopodpisnikov, pozivata Državni zbor in Vlado Republike Slovenije, naj nemudoma uporabita vse razpoložljive pravne in politične možnosti proti veljavnosti EU zakonodaje, uvedbi NGT (novih genomskih tehnik pridelave rastlin in patentiranju semen) in tako poskrbijo za zaščito slovenskega kmetijstva, semen, čebel in okolja. Z implementacijo te zakonodaje se zmanjšujejo prednosti Slovenije kot »eko trajnostne cone Evrope«, standardi hrane na policah pa se bodo močno zmanjšali. S tem ko hrana na policah ne bo označena kot »GSO« in z načinom pridelave hrane, ki bo podobna kot tisti, ki je uvožena iz držav Mercosurja, se poslabšuje tudi konkurenca prednost slovenskega kmetijstva in kakovost hrane; sta argumentirali stališča na seji odbora dr. Maja Kolar, predstavnice Komisije za ravnanje gensko spremenjenimi organizmi ter v imenu nevladnikov s sopodpisniki Irena Rotar, Združenje Ekoci, vseslovensko gibanje Oskrbimo Slovenijo - štafeta semen. **Kako je potekala seja si lahko pogledate na posnetku:** <https://www.rtvsllo.si/rtv365/arhiv/175248009?s=tv>

Evropska unija je 17. junija 2026 sprejela **Uredbo (EU) 2026/1388 o rastlinah, pridobljenih z novimi genomskimi tehnikami (NGT), in njihovih proizvodih ter patentiranjem semen.** Uredba je bila objavljena 26. junija **2026 in je zavezujoča ter neposredno uporabna v državah članicah.** Njena splošna uporaba je predvidena od 17. julija 2028. **Slovenija je v Svetu EU glasovala proti sprejetju uredbe in zagovarjala previdnostni pristop, vendar je bila preglasovana.** Zakonodaja velja, tudi po potrditvi zakonodaje v EU parlamentu kjer pa so za zakonodajo žal glasovali tudi nekateri slovenski poslanci. **Sedaj je zakonodaja zavezujoča za vse članice EU.**

Čas za ukrepanje je sedaj

Nevladniki si že od leta 2023 prizadevamo z argumenti proti sprejetju zakonodaje. **Negativno mnenje je podal tudi sveta za GSO kot posvetovalno telo Vlade RS. Na sestanku na Ministrstvu za kmetijstvo smo nevladniki dne, 4.8.2026 zaprosili za nadalje aktivnosti za preprečitve veljavnosti zakonodaje. Izročen je bil osnutek tožbe Slovaške, ki se jih lahko Slovenija pridruži do 10.9. 2026.** Država članica lahko namreč pod pogoji prava EU izpodbija zakonitost akta EU pred Sodiščem Evropske unije. Zato mora Slovenija **nemudoma preveriti možnost vložitve lastne ničnostne tožbe po členu 263 PDEU ter procesne možnosti sodelovanja v morebitnem postopku Slovaške, če so za to izpolnjeni pogoji.** Čas za pridružitve je 10. september 2026. **Iz Ministrstva za kmetijstvo pa so nevladniki dne 17.8.2026 prejeli odgovor:** »Pred začetkom uporabe uredbe je predvideno 24-mesečno prehodno obdobje, v katerem bo Evropska komisija pripravila podrobna izvedbena pravila. Na ministrstvu ocenjujemo, da je mogoče slovenske interese v tej fazi učinkovito zavarovati z aktivnim in konstruktivnim sodelovanjem pri oblikovanju izvedbenih pravil ter s proučitvijo vseh možnosti, ki jih uredba omogoča, z namenom zaščite vseh deležnikov«.

Stališče - čakanje do leta 2028 ni rešitev. Takrat bo uredba začela splošno veljati, rok za neposredno izpodbijanje njenega pravnega akta pa je bistveno krajši. Zato je danes ključno razumeti: **Slovenija ne more več z nacionalno odločitvijo preprosto izključiti uporabe uredbe na svojem ozemlju.** Država članica ne more splošno prepovedati gensko spremenjenih NGT-rastlin, uvoza ali trženja zakonito odobrenih NGT-proizvodov. Pri NGT-2 lahko omeji le gojenje, kontrola pa bi bila težko izvedljiva.

Največkrat bi se pokazala takrat, če bi ekološki kmet dobil kontrolo in bi se ugotovila pristnost NGT, ki pa se v ekološkem kmetijstvu ne sme uporabljati. Škoda kmetu in ekološkemu kmetijstvu bi bila povzročena, iz sveta pa poznamo primere, da je korporacija tožila kmete, da so uporabljali njihova NGT semena, čeprav je prišlo do kontaminacije v naravi, kmet pa tega ni mogel dokazati. Ostajajo odprta **vprašanja nadzora, širjenja cvetnega prahu, kontaminacije ekoloških posevkov ter vplivov na biotsko raznovrstnost, kontaminacijo tla in vode**. Patentiranje semen povečuje odvisnost kmeta od vedno novega kupovanja NGT semen zaradi povečanja **vhodnih stroškov, ki se bodo rezultirali pri višjih cenah hrane**. **Zato je nujno previdnostno načelo in zaščita prehranske suverenosti Slovenije.**

Foto Arhiv Ekoci: Na odboru za kmetijstvo v Državnem zboru so na seji Odbora za kmetijstvo stališča za nujnost ustavitve veljavnosti zakonodaje o NGT v imenu sopodpisnikov predstavljali dr. Maja Kolar, predstavnice Komisije za ravnanje gensko spremenjenimi organizmi ter v imenu nevladnikov s sopodpisniki Irena Rotar, Združenje Ekoci, vseslovensko gibanje Oskrbimo Slovenijo - štafeta semen.

Sprejetje uredbe o NGT je treba obravnavati tudi v širšem kontekstu sporazuma Mercosur. Strožja pravila EU glede načina pridelave, varovanja okolja, sledljivosti in varnosti hrane so bila doslej pomembna strateška prednost evropskega in slovenskega kmetijstva ter temelj zaupanja v kakovost hrane. Z rahljanjem teh pravil in hkratnim odpiranjem evropskega trga za hrano iz držav Mercosurja z drugačnimi proizvodnimi standardi se ta prednost zmanjšuje. S tem se povečujejo konkurenčni pritiski na evropske in slovenske kmete, tveganje zmanjševanja domače pridelave in odvisnost od uvoza. **Namesto izenačevanja navzdol moramo ohraniti visoke evropske standarde ter zaščititi strateško prednost kakovostne, varne in trajnostno pridelane hrane, ki je mogoča zaradi manjših kmetij in naravnih danosti z ekološkimi, biodinamičnimi in permakulturnimi metodami na manjših kmetijah v Sloveniji.**

Zakaj NGT zadeva vse?

Vprašanje NGT ni samo vprašanje biotehnologije. Je vprašanje **prehranske varnosti in prehranske suverenosti Slovenije**. Odločiti se moramo, kako bomo dolgoročno zaščitili: **slovenska semena in domačo semensko proizvodnjo** ali podpirali tuje semenske korporacije in uvoz gensko spremenjene hrane; **slovenskega kmeta ter ekološko in konvencionalno kmetijstvo** ali povečevali odvisnost kmetov od nakupa semen in fitofarmacevtskih sredstev ter zmanjševali ekonomiko pridelave; **čebele, opraševalce in biotsko raznovrstnost; tla, vode in okolje** ali sprejemali ukrepe in zakonodajo, ki bi lahko dolgoročno ogrozili vse našeto; **pravico potrošnikov do informirane izbire**, da vedo, kaj kupujejo in na kakšen način je bila hrana pridelana; **odporno slovensko prehransko verigo – od semena do krožnika**, ali bomo postajali vse bolj odvisni od uvoza semen in gensko spremenjene hrane.

Ne nasprotujemo znanosti in raziskovanju novih genomskih tehnik. Zagovarjamo pa previdnostno načelo, neodvisne dolgoročne raziskave in ustrezen nadzor pred širokim sproščanjem novih organizmov v okolje. Ter takojšnje ukrepanje za preprečitve nadaljnje škode. Brez semen ni hrane. Brez hrane ni prehranske suverenosti.

Apel odločevalcem.

Pozivamo vse odločevalce, da **storijo vse za preprečitev uporabe NGT na ozemlju NGT v naravi**, nadaljnji poskusi preverjanja uporabe NGT pa se naj izvajajo v zavarovanem omejenem okolju **naslednjih 10 let in se implementirajo šele tedaj**, ko bo preverjena varnost uvedbe NGT pridelave in gensko spremenjenih semen brez nevarnosti za zdravje ljudi, opraševalcev, okolja, tal in vode ter prehranske suverenosti države.

1. Da naj podprejo **implementacijo pobud za oživitev lastne semenarske panoge**. Izigubili smo že večino avtohtonih semen, ki so prilagojena lokalnemu okolju in odporna na podnebne spremembe. Zato je potrebno nadaljevati oživitev lastne semenarske panoge. Potem, ko je bila prodana namreč Semenarna Ljubljana tujemu kupcu je bila prekinjena pridelava lastnih semen. Z izločitvijo Ptujkega žlahtniteljskega centra iz prodajne pogodbe pa je bila dejavnost vsaj delno ohranjena in prenesena na Kmetijski inštitut Slovenije. Za slovenska semena si trenutno prizadeva še ekološka Semenjalnica in Amarant. Vsi trije semenarji **potrebujejo podporo za vzpostavitev lastnega semenarstva saj zaradi podnebnih sprememb in geopolitičnih sprememb ne moremo računati na uvoz semen. Finnaciranje je potrebno, da bodo lahko:**

- a) **požlahtnili semena zgodnjih in poznih sort ter sort prilagojenih za nove podnebne spremembe** za večjo prehransko odpornost, saj bo v sezoni pridelava čedalje bolj otežena zaradi suše in podnebnih ujm.
- b) da se naj **pomladijo stara semena iz semenske banke kjer je več kot 5000 akcij semenskega materiala, njihova starost je že nekatere več kot 30 let**. Nujno jih je potrebno o **zagotoviti financiranje da se pomladijo** in se ohranijo z vnovičnim sejanjem in pridobijo lastnosti trenutnega naravnega okolja kar bo omogočalo nadaljnjo hrambo semen in nadaljnje zlahtnenje, **saj so avtohtona semena bogastvo naroda in dežele, ki ji pripadajo.**

2. V javnih zavodih in **ustanovah se porabi do 15 % celoto porabile hrane v Sloveniji**. Zagotoviti je potrebno možnost direktnega odkupa preko zadrug in kmetov v te ustave, ki sedaj zaradi birokratskih ovir niso omogočene. **Vabljeni na Simpozij za javno naročanje z vizijo več trajnostno pridelane hrane v javno zavode - dne 16.9 2026 ob 14.00 uri** – v Kongresni center Celjskega sejma na MOS-U - skupaj bomo našli še boljše rešitve

3. Razviti je potrebno celosten krogotok živilske agroživilske panoge **od semena do krožnika** - vključno z živilsko predelovalno panogo, ki je žal skoraj v celoti propadla

4. **Slovenijo razglasiti za »eko eko vrt Evrope.«** Kar bi pomenilo nadgradnjo inovativnih storitev in ohranitev podeželja in odpornost na prihodnje razmere na trgu dela. To nam omogočajo dejstva, da kar 58, 2 % države pokrivajo gozdovi, ter da več kot polovica državljanov živi na podeželju. **To omogoča strateško usmeritev za razvoj trajnostnega kmetijstva, pridelavo sonaravno pridelane hrane in zelišč na manjših kmetijah ter skupaj z zelenim turizmom omogočalo preživetje na podeželju**, ki je dobra razvojna priložnost ob prestrukturiranju delovnih mest, ki bo **potrebna zaradi izgube delovnih mest zaradi uporabe umetne inteligence in robotizacije**. Tako bo država pripravljena na nove izzive, ljudje bodo našli delovna mesta na podeželju in bodo lahko razvijali nadstandardni trajnostni turizem in inovativne proizvode trajnostno pridelane prehrane in zelišč in si tako zagotovili nova delovna mesta .

Podeželje tako nudi možnost preživetja ljudem na podeželju v prihodnosti z ekološkimi, biodinamičnimi in permakulturnimi metodami predelave rastlin, ki so skupaj z domačimi semeni bolj odporne in pomembne za pridelavo na manjših kmetijah.

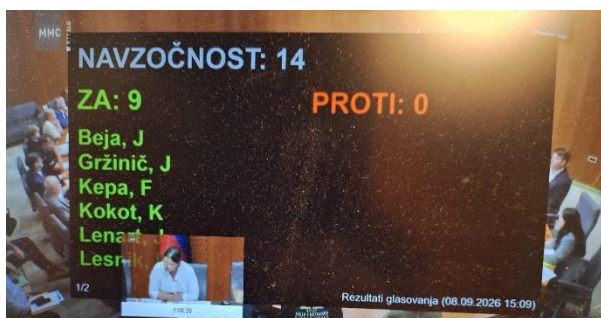
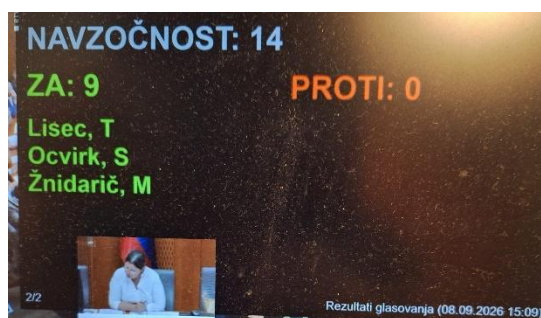
5. NE ČAKAJMO DO LETA 2028. Ukrepajmo sedaj - za semena, za slovenskega kmeta, za zdravo in kakovostno hrano ter za prehransko suverenost Slovenije in krepimo prehransko in razvojno odpornost Slovenije.

Poziv Vladi RS in Državnemu zboru Združenje Ekoci in Zveza biodinamikov Slovenije pozivata Vlado Republike Slovenije, naj **nemudoma preveri in uporabi vse pravne možnosti**, ki so Sloveniji še na voljo, ter Državni zbor, naj od Vlade zahteva pravočasno ukrepanje. **Slovenija je svoje nasprotovanje uredbi že izrazila z glasovanjem v Svetu EU. Sedaj mora svoje stališče podpreti tudi s konkretnim dejanjem. Ne čakajmo do leta 2028.** Ukrepajmo zdaj, za semena, za slovenskega kmeta in za prehransko suverenost in odpornost Slovenije.

Ali smo bili uspešni z argumentacijo ?

Kako je potekala seja si lahko pogledate na posnetku:

<https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/175248009?s=tv>

Načeloma se je večina poslancev strinjala s predlagani, vzdržali se nekateri poslanci Svobode in SD - zaradi napačne točke uvrstitve na dnevni red . Sprejet je bil sklep.

Odbor za kmetijstvo, gospodarstvo in prehransko suverenost Državnega zbora je dne 8. 9. 2020 na prvi redni seji odbora za kmetijstvo, gospodarstvo in prehransko suverenost sprejel predlog pod točko A, ki se glasi: »Odbor za kmetijstvo, gospodarstvo in prehransko suverenost predlaga ministrstvu za kmetijstvo, da v medresorskem sodelovanju preuči pobudo Komisije za ravnanje z gensko spremenjenimi organizmi za sprožitev pravnih postopkov na Sodišču Evropske unije glede deregulacije novih genomskega tehnik in zaščite nacionalnih interesov ter se do nje opredeli in ter po potrebi ustrezno ukrepa v luči morebitne aktivnosti drugih držav članic Evropske unije.

Zapis: Za Združenje Ekoci Eko civilna iniciativa Slovenije
Zveza biodinamikov Slovenije in sodelujoče organizacije ter civilna družba